

Ranking "Obiegu" 2014

 obieg.pl/recenzje/34296

Z wielką przyjemnością prezentujemy drugą edycję rankingu „Obiegu” w nowej formule. Tym razem, dążąc do jak największej miarodajności i precyzji wyników, poprosiliśmy o wypełnienie naszej ankiety jeszcze większe grono specjalistów, głównie współpracujących z nami krytyków sztuki. Na zaproszenie odpowiedzieli Łukasz Białkowski, Wiktoria Biezuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Kamil Kuskowski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik oraz Iwo Zmyślony. Tak samo jak [w zeszłym roku](#) my w głosowaniu nie uczestniczyliśmy. Miłej lektury.

11 najbardziej interesujących artystów

Typowali: Łukasz Białkowski, Wiktoria Biezuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo Zmyślony

W zeszłym roku Aneta Grzeszykowska nie znalazła się w naszym zestawieniu najbardziej interesujących artystów, choć odebrała wtedy Paszport Polityki oraz otworzyła interesującą solową wystawę w Zachęcie. Tym razem z przyjemnością odnotowujemy jej obecność na pierwszym miejscu najważniejszego z naszych zestawień. Zawdzięcza je zapewne doskonale przyjętej wystawie „Selfie” w Rastrze oraz [intrygującemu teledyskowi](#) do utworu Mister D. „Ryszard”. Drugi w zestawieniu Karol Radziszewski rok temu znajdował się dziesięć pozycji niżej, jednak żywo dyskutowany film „Książę” (na jego temat artysta mówił na naszych łamach w [wywiadzie](#)) oraz udział w licznych wystawach w Polsce i za granicą zapewniły mu spektakularny skok w naszym rankingu. Trzeci na liście Janek Simon zachwyił publiczność przede wszystkim wystawą „Podróże na Wschód i na Południe” we wrocławskim BWA (która nota bene znalazła się również w naszym rankingu najbardziej przekonujących wystaw). Wśród artystów obecnych również w ubiegłorocznym zestawieniu warto tu jeszcze zauważyć Olafa Brzeskiego, Łukasza Jastrubczaka oraz Pawła Bownika. Debiutują w nim natomiast Norman Leto, Monika Zawadzki, Jakub Woynarowski, Paulina Ołowska oraz Łukasz Surowiec.

1. Aneta Grzeszykowska
2. Karol Radziszewski
3. Jan Simon
4. Norman Leto
5. Monika Zawadzki
6. Paweł Bownik *ex aequo* z Łukaszem Jastrubczakiem
8. Jakub Woynarowski
9. Paulina Ołowska
10. Olaf Brzeski *ex aequo* z Łukaszem Surowcem

Aneta Grzeszykowska, fot. Jan Smaga (źródło: materiały prasowe Paszportów Polityki)

10 najbardziej przekonujących wystaw

Typowali: Wiktoria Bieźuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Kamil Kuskowski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo Zmysłony

Zestawienie najlepszych wystaw bezapelacyjnie wygrywa Monika Zawadzki z doskonale przyjętą wystawą solową w Zachęcie (o której pisali na naszych łamach [Aleksander Kmak](#) i [Wojciech Albiński](#)), docenioną tak bardzo, że jej autorka znalazła się również na piątym miejscu naszego rankingu najbardziej interesujących artystów. Zawadzki zdystansowała nawet często komentowaną wystawę „Co widać” w MSN (w której zresztą, co interesujące, nie brała udziału). Warto zauważyć, że Sebastian Cichocki i Łukasz Ronduda, kuratorzy tej spektakularnej wystawy, prezentującej najnowsze tendencje w polskiej sztuce, znaleźli się w naszym zestawieniu najbardziej niekonwencjonalnych kuratorów (rozmowę z nimi, którą przeprowadził Stach Szablowski przeczytacie [na naszych łamach](#); polecamy też recenzję [Marcina Krasnego](#) oraz [podsumowanie Iwa Zmysłonego](#)). Na trzecim miejscu znalazła się wystawa w procesie, czyli projekt zrealizowany przez tarnowskie BWA poświęcony społecznościom romskim - „Tajsa”.

Warto zauważyć, że zestawienie zdominowała Zachęta, w której odbyły się trzy z dziesięciu nominowanych wystaw. Mimo to warszawska galeria nie znalazła się w tym roku na naszej liście najbardziej nowatorskich instytucji publicznych.

1. „Monika Zawadzki. Bydło”, Zachęta, Warszawa
2. „Co widać. Polska sztuka dzisiaj”, Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa
3. „Tajsa”, BWA Tarnów
4. „Witalny realizm grupy Koło Klipsa”, Muzeum Sztuki, Łódź, *ex aequo* ze „Zbigniew Warpechowski. To”, Zachęta, Warszawa
6. „Postęp i higiena”, Zachęta, Warszawa
7. „Manifestacje romantyczne”, BWA Sokół, Nowy Sącz
8. Francis Alÿs, „Nawijać-Rozwijać (Projekty afgańskie, 2010-2014)”, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa
9. Janek Simon, „Podróże na Wschód i na Południe”, BWA, Wrocław, *ex aequo* z „Nic 2 razy”, Cricoteka, Kraków

"Monika Zawadzki. Bydło", widok ekspozycji, Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2014, fot. Daniel Rumiancew

10 najbardziej niekonwencjonalnych kuratorów

Typowali: Wiktoria Biezuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Kamil Kuskowski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Joanna Szczepanik, Iwo Zmyślony

Listę najbardziej niekonwencjonalnych kuratorów otwiera Stanisław Ruksza, dyrektor bytomskiego CSW Kronika, w bieżącym roku kurator między innymi świetnej wystawy „Oblicze dnia. Koszty społeczne w Polsce po 1989 roku” w ramach Grolsch ArtBoom Festival (o której opowiadał w [wywiadzie](#) dla „Obiegu”). Na drugim miejscu znalazła się Joanna Zielińska, kuratorka Cricoteki w Krakowie, odpowiedzialna między innymi za wystawę „Nic 2 razy” w tejże instytucji ([recenzował ją dla nas](#) Przemysław Chodań). Warto przypomnieć, że w ubiegłorocznym rankingu Zielińska zajmowała miejsce piąte. Trzecie miejsce zajął w tym roku Stach Szablowski, kurator w zeszłym roku bardzo aktywny, który zrealizował między innymi wystawę „Głos” w CSW Zamek Ujazdowski. Z ubiegłorocznego rankingu w obecnym znaleźli się również Daniel Muzyczuk (spadek z miejsca drugiego), Jarosław Lubiak (spadek z miejsca trzeciego) oraz Ewa Łączyńska-Widz (awans z miejsca ósmego). Po raz pierwszy w rankingu znaleźli się Sebastian Cichocki i Łukasz Ronduda, kuratorzy wystawy „Co widać” w MSN, a także Piotr Lisowski, kurator nowo powstałej galerii Miłość w Toruniu, oraz Wojciech Kozłowski, wieloletni dyrektor BWA w Zielonej Górze.

1. Stanisław Ruksza
2. Joanna Zielińska
3. Stach Szablowski
4. Sebastian Cichocki
5. Piotr Lisowski
6. Ewa Łączyńska-Widz *ex aequo* z Danielem Muzyczukiem oraz Łukaszem Rondudą
9. Jarosław Lubiak
10. Wojciech Kozłowski

Stanisław Ruksza, źródło: Facebook

10 najbardziej ekscytujących wydarzeń związanych ze sztuką

Typowali: Łukasz Białkowski, Wiktoria Biezuńska, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Kamil Kuskowski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo Zmyślony

W kategorii największych tegorocznych ekscytacji niewiele jest niespodzianek. Muzeum Sztuki w Łodzi zostało uznane za wylęgarnię dyrektorów państwowych instytucji sztuki (pierwsze miejsce), a Karol Sienkiewicz za autora najbardziej interesującej publikacji 2014 roku (drugie miejsce, wbrew [krytycznej recenzji](#) Izabeli Kowalczyk). Sienkiewicz jest również członkiem Obywatelskiego Forum Sztuki Współczesnej, które dzięki swojej nieustającej działalności na rzecz finansowego zabezpieczenia praw artystów zasłużyła sobie na trzecie miejsce w naszym rankingu. W poniższym zestawieniu zaskakuje jedynie to, że nadal nie przestaje nas ekscytować Warsaw Gallery Weekend, który w zeszłym roku znalazł się na drugim miejscu ([recenzował go u nas Marcin Krasny](#)), a obecnie zajął czwarte. Listę zamyka kolejna ekscytacja, która regularnie powtarza się w XXI wieku: rozstrzygnięcie konkursu na siedzibę MSN (polecamy lekturę [komentarzy na ten temat](#)).

1. Spektakularne sukcesy pracowników Muzeum Sztuki w Łodzi: wygrana Magdaleny Ziółkowskiej w konkursie na dyrektorkę Bunkra Sztuki w Krakowie oraz Małgorzaty Ludwisiak w konkursie na dyrektorkę CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie.
2. Publikacja książki „Zatańczą ci, co drżeli” Karola Sienkiewicza.
3. Aktywność i coraz większa skuteczność działań OFSW, zwłaszcza podjęcie kroków w celu stworzenia systemu ubezpieczeń społecznych dla artystów, oraz powstanie „Porozumienia w sprawie minimalnych wynagrodzeń dla artystów i artystek”.
4. Rozwój Warsaw Gallery Weekend.
5. Otwarcie nowej siedziby Cricoteki w Krakowie *ex aequo* z wystawą „Postęp i higiena” Andy Rottenberg w Zachęcie w Warszawie.
7. Otwarcie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.
8. Wydanie przez galerię Raster płyty „Społeczeństwo jest niemite” Mister D. *ex aequo* z premierą filmu „Huba” Wilhelma i Anny Sasnałów.
10. Rozstrzygnięcie konkursu na siedzibę Muzeum Sztuki Nowoczesnej.

Magdalena Ziółkowska, fot. archiwum
Muzeum Sztuki w Łodzi

8 najbardziej żenujących wydarzeń

Typowali: Wiktoria Biezuńska, Marta Czyż,
Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk,
Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Kamil
Kuskowski, Adriana Prodeus, Stach
Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo
Zmysłony

Pierwsze miejsce zestawienia najbardziej żenujących wydarzeń zajął kolejny akt cenzury, którego w środowisku artystycznym bronili chyba jedynie [Piotr Bernatowicz w tekście](#) opublikowanym przez „Szum”. Drugie miejsce jest dla nas nieco kłopotliwe, bo jako redakcja nie zwykliśmy oceniać pracy naszych kolegów po fachu z innych czasopism. Nasi ankieterzy zagłosowali jednak jednoznacznie: „Arteon” pod kierownictwem redaktor naczelnej Karoliny Staszak mocno obniżył loty. Co interesujące, w zeszłym roku to samo pismo, redagowane przez Piotra Bernatowicza, znalazło się w tej samej kategorii, choć na miejscu dopiero ósmym. Trzecie miejsce w 2014 roku zajęło natomiast wydarzenie z ostatnich tygodni, które mocno podzieliło środowisko artystyczne - felietony Poli Dwurnik oraz wywołana przez nie „Beka”. Wiele hałasu o nic? Oprócz tego w 2014 roku żenowały nas wydarzenia związane z galeriami - [EL w Elblągu](#), krakowskim MOCAK-iem, Galerią Miejską i Muzeum Architektury we Wrocławiu, poznańskim Arsenalem oraz planowanym przez władze Wrocławia muzeum... Marilyn Monroe.

1. Odwołanie spektaklu „Golgota Picnic” w trakcie Festiwalu Teatralnego Malta.
2. Upadek intelektualny „Arteonu” i przyznanie nagrody pisma grupie The Krasnals.
3. Wszystko, co się wydarzyło w związku z felietonami Poli Dwurnik. (Wszystko, bo niektórzy z naszych ankietowanych jako żenujące wymieniali same felietony, inni krytykowali zaangażowanie się w ich obronę środowiska artystycznego, jeszcze inni za żenującą uznali samą aferę).
4. Wystawa „Polacy. Uchwyceni/zatrzymani” w galerii EL oraz ocenzurowanie przez nią wystawy „Podróż” Lilianny Piskorskiej i Martyny Tokarskiej.
5. Cykl wystaw „... w sztuce” w krakowskim MOCAK-u, z naciskiem na tegoroczną „Zbrodnię w sztuce”.
6. Oprawione wydruki zamiast oryginalnych dzieł na wystawie „Picasso Dali Goya. Tauromachia - walka byków”, współorganizowanej przez Galerię Miejską we Wrocławiu we wrocławskim Muzeum Architektury.
7. Zakup za publiczne środki trzech tysięcy fotografii Marilyn Monroe za 6,4 miliona złotych przez Przedsiębiorstwo Hala Ludowa oraz plany budowy jej muzeum we Wrocławiu.
8. Afera wokół Galerii Miejskiej Arsenał w Poznaniu i powołania na jej dyrektora Piotra Bernatowicza.

Pikieta przeciwko wystawieniu „Golgota Picnic” w Warszawie, fot. www.youtube.com

11 najlepiej zapowiadających się artystów

Typowali: Łukasz Białkowski, Wiktoria Biezuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo Zmyślony

Drugi rok z rządu Honorata Martin zostaje proklamowana najlepiej zapowiadającą się artystką! Świetna realizacja „Wyjście w Polskę” z zeszłego roku była często prezentowana i omawiana również w bieżącym, między innymi na wystawach „Co widać” w MSN oraz „Społeczeństwo jest niemiłe” w Rastrze. Wszyscy czekają zapewne z zapartym tchem na kolejny rewelacyjny projekt Martin, stąd jej mocna pierwsza pozycja w zestawieniu. Oprócz niej z grona zeszłorocznych dobrze zapowiadających się artystów w najnowszym rankingu utrzymał się Cezary Poniąkowski.

1. Honorata Martin
2. Piotr Grabowski ex aequo z Michałem Łagowskim
4. Gregor Różański ex aequo z Xawerym Wolskim
6. Dorota Buczkowska ex aequo z Mateuszem Choróbskim oraz Aleksandrą Koziół
9. Maciej Choraży
10. Jan Domicz ex aequo z Cezarym Poniątkowskim

Honorata Martin „Wyjście w Polskę”, 2013, dokumentacja fotograficzna akcji, fot. materiały prasowe galerii Raster

10 najbardziej inspirujących prywatnych galerii

Typowali: Łukasz Białkowski, Wiktoria Biezuńska, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Wojciech Kozłowski, Piotr Krajewski, Kamil Kuskowski, Adriana Prodeus, Maria Rubersz, Stach Szablowski, Joanna Szczepanik, Iwo Zmysłony

Na liście najbardziej inspirujących prywatnych galerii nastąpiły rozszady, ale jej skład pozostał mniej więcej taki sam, jak w zeszłym roku. Galeria Stereo awansowała z miejsca drugiego na pierwsze, co dowodzi profesjonalizmu, pomysłowości i konsekwencji jej kuratorów - Zuzanny Hadryś i Michała Lasoty (warto przypomnieć, że o Stereo [pisał na naszych łamach](#) między innymi Aleksander Kmak). Z miejsca piątego na zasłużone drugie awansowali weterani polskiej sceny galeryjnej Łukasz Gorczyca i Michał Kaczyński z galerią Raster, a na miejsce trzecie z dziewiątego Pola Magnetyczne prowadzone przez Patricka Komorowskiego i Gunię Nowik. Na pozycję czwartą spadła galeria Dawid Radziszewski (z pierwszego), lokal_30 - z czwartego, Starter - z trzeciego, a z dziesiątego awansował Piktogram. W rankingu po raz pierwszy pojawiła się natomiast Czulość oraz najmłodsze polskie galerie: warszawski Monopol i toruńska Miłość.

1. Stereo
2. Raster
3. Pola Magnetyczne
4. Dawid Radziszewski
5. Piktogram
6. lokal_30
7. Starter
8. Czulość
9. Monopol *ex aequo* z Miłością

Zuzanna Hadryś i Michał Lasota, fot. www.youtube.com

10 najbardziej nowatorskich instytucji publicznych

Typowali: Łukasz Białkowski, Przemysław Chodań, Marta Czyż, Aleksander Kmak, Izabela Kowalczyk, Adriana Prodeus, Joanna Szczepanik, Iwo Zmyślony

Podobnie jak w kategorii galerii komercyjnych, również w zestawieniu instytucji publicznych zaszły niewielkie zmiany. Warszawski MSN zajął zasłużenie miejsce pierwsze, spychając niewielkie choć niezwykle aktywne tarnowskie BWA na miejsce trzecie, a zielonogórskie BWA zastąpiło białostocki Arsenał na miejscu drugim. Po raz pierwszy w rankingu pojawiło się bytomskie CSW Kronika, nowosądeckie BWA oraz nasz wydawca, CSW Zamek Ujazdowski, choć w ankietach kilka razy pojawiło się zastrzeżenie, że dotyczy to wyłącznie okresu po odejściu poprzedniego dyrektora, Fabia Cavallucciego. Awansowały: łódzkie Muzeum Sztuki (z miejsca jedenastego) oraz Muzeum Współczesne Wrocław (z ósmego).

1. Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
2. BWA Zielona Góra
3. BWA Tarnów
4. Muzeum Sztuki w Łodzi
5. CSW Kronika w Bytomiu
6. Muzeum Współczesne Wrocław
7. BWA Sokół w Nowym Sączu
8. CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie
9. CSW Znaki Czasu w Toruniu
10. BWA Wrocław

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, fot. Bartosz Stawiarski/archiwum MSN